

Dokumenttyp Reglemente	Ansvarig verksamhet Planerings- och ekonomiavdelningen	Version	Antal sidor 5
Dokumentägare Veronica Hedlund Lundgren	Fastställare Regionfullmäktige	Giltig fr.o.m. 2019-01-01	Giltig t.o.m. tillsvidare

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR)

Gäller för: Region Värmland och ersätter Riktlinje för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR), LK/131716, LK/131668 från 2013.

Utgångspunkt/Bakgrund

I enlighet med kommunallagen ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För verksamheten ska anges mål och riktlinjer inom ekonomi och verksamhet. Enligt kommunallagen är det fullmäktige som ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

I kommunallagens regler för det så kallade balanskravet anges hur ett ekonomiskt underskott ska beräknas och regleras. Enligt detta finns en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättningar att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Om kommunen eller landstinget har en sådan resultatutjämningsreserv, ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den.

Inledning

Region Värmland är en stark aktör med egen beskattningsrätt och ett tydligt ansvar för regional utveckling, kollektivtrafik, hälso- och sjukvård och tandvård. En attraktiv region med god utveckling och tillväxt skapas genom nära samverkan med primärkommunerna, näringslivet, universitet, angränsande regioner, statliga myndigheter och organisationer verksamma inom regionen. Regional utveckling innebär hållbar tillväxt och en positiv utveckling inom områden som påverkar vår livskvalitet. Det finns ett starkt samband mellan regionens utveckling och individens hälsa och välmående. Ett livskraftigt näringsliv, en väl fungerande hälso- och sjukvård, en god arbetsmarknad, bra utbildningsmöjligheter, tillgänglig kollektivtrafik och ett rikt kulturutbud är exempel på viktiga förutsättningar för att människor ska trivas i Värmland och vilja bo och verka här.

God ekonomisk hushållning

God hushållning är en förutsättning för att även i framtiden kunna ge invånarna i regionen en god hälso- och sjukvård och tandvård, kollektivtrafik samt regional utveckling. God ekonomisk hushållning innebär att såväl regionens finansiella som

verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det krävs även rättvisande och tillförlitlig redovisning och uppföljning som ger information om avvikelser gentemot målen. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det fleråriga perspektivet är viktigare än det enskilda räkenskapsåret.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Regionfullmäktige fastställer årligen en regionplan med budget. Fullmäktige fastställer även flerårsplan. I dessa planer ska det framgå vilka finansiella och verksamhetsmässiga mål som anses viktigast för att bidra till god ekonomisk hushållning under planperioden. Uppföljningen av måluppfyllelsen sker i regionfullmäktiges mätplan.

För att nå god ekonomisk hushållning krävs acceptans och respekt för både verksamhet och finansiella målsättningar. För att bedöma om Region Värmland uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning måste årets resursutnyttjande ställas mot verksamheternas övergripande måluppfyllelse. Bedömningen redovisas i årsredovisningen.

Finansiella mål

För att klara av välfärdsuppdraget och samtidigt uppnå god ekonomisk hushållning måste regionens ekonomiska planering ska utgå från de förhållanden som bedöms gälla för Region Värmland vad gäller t.ex befolkningsutveckling, demografi, framtida satsningar och investeringsbehov.

Ur ett finansiellt perspektiv innebär god ekonomisk hushållning att det ekonomiska resultatet måste vara större än vad som enbart krävs enligt lag. Det så kallade balanskravet innebär att om balanskravsresultatet för ett räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren. Detta innebär att regionen redan enligt lag har krav på att årets resultat ska var positivt.

Eftersom regionen i nuläget dessutom lånar för att klara finansieringen av investeringarna innebär varje försämring av resultatet att ytterligare lån behövs. För att klara kommande investeringar, återbetala lån, klara av pensionsåtaganden och inte skjuta kostnader till kommande generationer måste budgeterade resultat uppnås. En effektiv finansförvaltning bidrar till möjligheten att nå god ekonomisk hushållning.

Utöver detta krävs resursutrymme för att klara morgondagens utmaningar, framtida förändringsarbete samt olika projekt och satsningar. God ekonomisk hushållning förutsätter en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling som ger handlingsberedskap inför framtiden. I en verksamhet som Region Värmlands kan det vara svårt att

prioritera inom den ekonomiska ramen. Görs inte prioriteringarna blir svårigheterna att balansera verksamhet och ekonomi ännu större i framtiden.

Kort sikt

Det finansiella målet på kort sikt är att Region Värmland ska ha en god handlingsberedskap. Med god handlingsberedskap kan regionen på ett bra sätt möta konjunktursvängningar med förändrade skatteintäkter och fortfarande klara av att sina åtaganden och planerade investeringar.

Regionfullmäktige fastställer årligen i mätplanen vilka indikatorer som ska mätas för att möjliggöra att målet på kort sikt uppnås.

Lång sikt

Det finansiella målet på lång sikt är för Region Värmland en långsiktigt stark ekonomi. Med en långsiktigt stark ekonomi ges handlingsberedskap för att klara morgondagens utmaningar med både framtida befolkningsutveckling, demografi, förändrad försörjningskvot, framtida förändringsarbeten samt olika projekt och satsningar.

Regionfullmäktige fastställer årligen i mätplanen vilka indikatorer som ska mätas för att möjliggöra att målet på lång sikt uppnås.

Verksamhetsmässiga mål

Region Värmlands verksamhetsmässiga mål ska utgå ifrån regionens vision, värdegrund samt effekt- och perspektivmålen. I region- och flerårsplanerna som fastställs av fullmäktige ska det framgå vilka verksamhetsmässiga mål som anses viktigast för att bidra till en god ekonomisk hushållning för regionen under planperioden. God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna.

Hantering av resultatutjämningsreserv (RUR)

Regionfullmäktige fastställer i samband med årsbokslutet om reservering till resultatutjämningsreserven ska ske och vilket belopp som ska avsättas. Reservering får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Om regionen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske istället uppgå till två procent av summan av ovan nämnda poster.

Reservering till resultatutjämningsreserv

Regionfullmäktige fastställer i samband med årsbokslutet om reservering till resultatutjämningsreserven ska ske och vilket belopp som ska avsättas. Reservering till resultatutjämningsreserven får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av den del av årets resultat efter balanskravsutredningar som överstiger:

- en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning

eller

- två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om en kommun eller ett landsting har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser. Huvudregeln för resultatutjämningsreserven ska vara att ianspråktagandet endast kan göras av de medel som redan finns reserverade i resultatutjämningsreserven. Reserverade medel för resultatutjämningsreserv redovisas som en delpost under det egna kapitalet i balansräkningen.

Disponering av resultatutjämningsreserv

Medel från resultatutjämningsreserven får enligt lagstiftningen användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Avsikten med regelverket är att uttag från resultatutjämningsreserven endast får ske för att täcka underskott som uppstår till följd av lågkonjunktur.

Uttag ur regionens resultatutjämningsreserv kan göras då det underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, understiger genomsnittet.

En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka negativa resultat, det vill säga så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta gäller såväl i budgeten som i årsredovisningen.

Två kriterier ska vara uppfyllda:

1. förändringen av årets underliggande skatteunderlag ska understiga rikets genomsnittliga utveckling senaste tio åren
- och
2. balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat (eller så långt som reserven räcker).

Redovisning av resultatutjämningsreserv och balanskravet

I dokumenten för budget och flerårsplan, delårsrapporter och årsredovisning skall särskild balanskravsutredning inklusive resultatutjämningsreserven upprättas. Där skall framgå hur resultatutjämningsreserven beräknas och beslutas användas samt vilket belopp som kan vara föremål för återställning. Resultatutjämningsreserven är ingen intäktspost utan framgår enbart i anslutning till den balanskravsutredning som upprättas i anslutning till delårsrapporter och årsredovisning.

Exempel på uppställning av balanskravsutredning

Årets resultat enligt resultaträkningen

- reducereing av samtliga realisationsvinster
- + justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjligheter
- + Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjligheter
- +/- orealiserade vinster och förluster i värdepapper
- /+ återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper

Årets resultat efter balanskravsjusteringar

- reservering av medel till resultatutjämningsreserv
- + användning av medel från resultatutjämningsreserven

Årets balanskravsresultat

Uppkommer ett negativt balanskravsresultat skall det återställas inom 3 år.

Sökord: Finansiella mål, god ekonomisk hushållning

Utarbetad av: Marcus Brolinson